

Hälso- och sjukvårdsförvaltningen

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2016-10-14

HSN 2016-4165

Handläggare:
Elizabeth Knudsen

Hälso- och sjukvårdsnämnden
2016-11-22

Svar på skrivelse från Håkan Jörnehed (V) om upphandling av förbrukningsvaror och dess skenande kostnader

Ärendebeskrivning

I en skrivelse till hälso- och sjukvårdsnämnden framför Håkan Jörnehed (V) att kostnaderna för förbrukningshjälpmedel skenar och att avtalet som skrevs för 5 år bara under första året har kostat 465 miljoner kronor, med anledning av detta önskas svar på följande frågor:

- Hur kommer det sig att kostnaderna har dragit iväg så?
- Med dagens insikt, var anbudet som lades seriöst?
- Går det att säga upp avtalet?

Beslutsunderlag

Hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande, 2016-10-03
Skrivelse från Håkan Jörnehed (V)

Förslag till beslut

Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar

att anse skrivelsen besvarad.

Förvaltningens motivering till förslaget

Bakgrund

Under 2014 gjorde hälso- och sjukvårdsförvaltningen en ny upphandling av olika typer av förbrukningshjälpmedel. Upphandlingen var en så kallad funktionsupphandling. Det vill säga att landstinget efterfrågar en funktionalitet till exempel behov av kompression för ben eller arm utan att precisera vilka exakta produkter som ska användas. För varje funktion kan det förekomma många olika produkter som kan lösa ett och samma funktionsproblem. Till exempel kan en mängd olika typer av stödstrumpor behövas.

Varje funktion delas sedan upp i två olika grupper, ett förstahandsval och ett andrahandsval. Under respektive funktion och grupp kan det finnas en till flera artiklar som är förskrivningsbara. Sortimentet inom förstahandsvalet ska täcka behovet för minst 91 procent av länets invånare

som har behov av den funktionen. Men för ett fåtal som har särskilda behov krävs ett mer individualiserat och särskilt sortiment (andrahandsvalet).

Hur kommer det sig att kostnaderna dragit iväg så?

Förklaringen till den stora skillnaden mellan anbudspriset och kostnadsutfallet är framförallt att OneMed har flyttat artiklar mellan första- och andrahandsvalet. Detta har resulterat i att förskrivningsmönstret har förändrats och förskjutits till de mycket dyrare andrahandsvalen.

Med dagens insikt, var anbudet som lades seriöst?

När upphandlingen gjordes kunde landstinget inte förutse exakt vilka behov som skulle finnas av förbrukningsartiklar under de kommande fem åren. För att anbuderna skulle kunna jämföras och en leverantör kunna väljas fick anbudsgivarna därför lämna sina priser utifrån ett visst angivet beställningsmönster. För varje funktion skulle anbudsgivarna sätta ett pris på förstahandsvalet och ett annat pris för andrahandsvalet. Vid utvärderingen av respektive anbud vägdes sedan priserna samman utifrån beställningsscenarioet. Därefter vägdes priset samman med kvaliteten i tjänsterna för att få fram ett jämförbart utvärderingsanbud från respektive anbudsgivare.

Leverantören ska hålla sig till de priser som angivits för respektive funktion. Och att minst 91 procent av brukarnas behov ska kunna täckas av produkter inom förstahandsvalet och maximalt 9 procent behöva produkter från andrahandsvalet.

När OneMeds anbud inkom skickades två brev till OneMed om en förklaring till det satta priset och hur detta skulle tillämpas i avtalet. OneMed förklarade bland annat att deras anbud inte var att betrakta som ett onormalt lågt, inte heller oseriöst eller osunt strategiskt anbud. Utifrån de tydliga och specifika förklaringar som inkom bedömdes att det inte fanns någon rättslig grund att förkasta anbudet.

Hälso- och sjukvårdsdirektören har bett landstingsstyrelsens förvaltning att genomföra en händelseanalys för att klargöra vad som hänt under hela processen från anbud till avslutsavtal. Slutsatserna från händelseanalysen ska ligga till grund för att göra bättre upphandlingar med tydligare avtal som minskar risken för att det ska finnas utrymme för olika tolkningar.

Går det att säga upp avtalet?

Eftersom landstinget och leverantören inte kunde enas om hur tolkningen av avtalet skulle gå till valde man att göra ett avslutsavtal. Innebörden är att

OneMed fortsätter att leverera förbrukningshjälpmedel på samma sätt som tidigare fram till maj 2018. Det innebär att det ursprungliga avtalet förkortas med cirka två år. Det finns också ett takpris i avslutsavtalet som innebär att de inte får fakturera mer än 450 miljoner kronor per driftsår. Avslutsavtalet reglerar också hur det ska gå till ifall produkter måste flyttas mellan första- och andrahandsval.

För att vara säker på att alla brukare som är beroende av att få sina förbrukningshjälpmedel ska kunna få det utan avbrott värnade hälso- och sjukvårdsförvaltningen om säkra leveranser. Det tar tid att sätta upp villkor, genomföra en eventuell upphandling, teckna avtal så att en eventuell ny lösning kan vara färdig att leverera förbrukningshjälpmedel till maj 2018.

Barbro Naroskyin
Hälso- och sjukvårdsdirektör

Åsa Himmelsköld
Avdelningschef

Skrivelse av Håkan Jörnehed (V) om upphandlingen av förbrukningsvaror och dess skenande kostnader

Den 29 augusti rapporterar SVT Nyheter Stockholm om att landstingets nota för förbrukningsvaror skenar iväg sedan upphandlingen år 2014. Vänsterpartiet har aldrig deltagit i det beslutet om att handla upp dessa varor, och vill att man ser över om det går att säga upp avtalet.

År 2014 upphandlade Stockholms läns landsting hjälpmedelsverksamhet för förbrukningsvaror, och nu avslöjar SVT Nyheter Stockholm att kostnaderna för dessa varor skenar. Avtalet, som skrevs för fem år, skulle kosta en halv miljard kronor, men efter bara första året har det kostat 465 miljoner kr – nästan hela beloppet.

Vänsterpartiet har aldrig deltagit i beslutet att upphandla förbrukningsvaror, utan vid varje tillfälle reserverat oss mot beslutet. Detta är något som partiet gläds åt i dag, efter SVT Nyheter Stockholms granskning. Vänsterpartiet menar att ansvaret vilar på den styrande borgerliga minoriteten.

Landstinget ska inte lägga sådana summor av skattebetalarnas pengar på bandage och stödstrumpor. Särskilt inte när vi i dag har extremt kostnadsdrivande vårdval.

Jag vill därför ha svar på följande frågor:

- Hur kommer det sig at kostnaderna dragit i väg så?
- Med dagens insikt, var anbudet som lades seriöst?
- Går det att säga upp avtalet?